

Net uit special: Twee caravans

Marina Lewycka, dochter van Oekraïense ouders, werd tijdens de Tweede Wereldoorlog geboren in een vluchtelingenkamp in Kiel. Ze groeide op in Engeland en debuteerde twee jaar geleden, op haar 58ste, met *Een korte geschiedenis van de tractor in Oekraïne*, een boek dat niet, of nauwelijks, over tractoren gaat (hoewel het aanvankelijk in veel boekhandels op de afdeling agrarische voertuigen schijnt te hebben gestaan). Het manuscript werd 36 keer afgewezen voordat het eindelijk door Penguin werd uitgegeven; in Engeland zijn er inmiddels 800.000 exemplaren van verkocht en het boek is vertaald in 29 talen.

Seizoensarbeiders

In het voorjaar publiceerde Marina Lewycka (die overigens vaak per ongeluk Monica Lewinsky wordt genoemd) haar tweede roman, *Two Caravans*, waarvan deze week mijn vertaling verscheen. Deze roman gaat niet, of nauwelijks over caravans (hoewel hij in de folder van de Bijenkorf tussen de campinggidsjes staat) maar over de belevenissen van buitenlandse seizoensarbeiders in het lieflijke Kent. Het zijn Oekraïners, Polen, Chinezen en een Afrikaan, ze wonen in twee caravans, een voor de mannen en een voor de vrouwen, ze plukken aardbeien en kippen terwijl ze op hun beurt zelf worden kaalgeplukt door maffioze koppelbazen, pardon, consultants flexibele personeelsoplossingen. Het boek heeft als motto een citaat uit de proloog van *The Canterbury Tales* en is opgedragen aan de kokkelrapers van Morecambe Bay, en dat is allebei niet voor niets. Lees het boek maar.

Bach-zingende Malawiër

Twee caravans is een maatschappijkritisch maar bijzonder geestig boek, dat bovendien heel spannend is (er wordt een heuse moord gepleegd). Het is geen psychologische ontwikkelingsroman, maar de personages staan als een huis: Emanuel, een jongen uit Malawi die in een weeshuis van de nonnen is opgegroeid, zich in een gebrekkige, archaïsche, bijbelse taal uitdrukt en prachtig Bach kan zingen; Andriy Palenko, een Oekraïense mijnwerkerszoon uit Donetsk, die droomt van rode sportwagens en een *English rose*, maar ook van zijn vader die is omgekomen bij een mijnongeluk in een illegaal heropende Oekraïense kolenmijn; Irina, die met de bus uit Kiev naar Engeland is gereisd in de hoop Mr. Brown uit haar Engelse schoolboek aan de

haak te slaan; Vulk, een Oekraïense koppelbaas die in zijn pooierbak door de fraaie Garden of England scheurt; Yola, een Poolse alleenstaande moeder die in Engeland wat bij probeert te verdienen voor haar zoontje dat het syndroom van Down heeft; haar godsdienstwaanzinnige nichtje Martha, die ontzettend lekker kan koken; de twee Chinese meisjes (die Chinees Meisje Een en Chinees Meisje Twee worden genoemd omdat niemand hun naam kan onthouden, en voor wie consultant Vitaly met zijn mobilfon een baantje regelt in Amsterdam als 'au pair' van 'een rijke Chinese ambassadeur', en van wie sindsdien niets meer wordt vernomen, althans niet in dit boek); meneer Majeovski, een cameo uit Lewycka's eerste roman, en niet te vergeten Hond, een hond. Alleen die laatste had wat mij betreft wel achterwege kunnen blijven.

Legbatterij

Een tweede roman is altijd een beetje een risico, zeker na zo'n eclatant succes als Lewycka's debuut. De auteur wilde haar tweede boek snel publiceren om van alle speculaties af te zijn en om te bewijzen dat ze nog wel meer in haar mars heeft dan die Oekraïense tractors. Ze werkt nu aan haar derde roman, en ze heeft beloofd dat daar geen Oekraïeners en voertuigen in voorkomen. Ik hoop dat *Twee caravans* ook in Nederland een bestseller zal worden. Al was het maar omdat de lezers dan wat meer begrip zullen hebben voor de buitenlanders die ook onze aardbeien plukken. Ik heb me erg geamuseerd met het vertalen van deze roman. Alleen eet ik nooit meer kip uit een legbatterij.